81ste Jaargang. — Nr 12 Abonnementsprijs : fr 15,00 per jaar — 30 centiemen het nummer Zaterdag 23 Maart 1935.

DE POSTRIJDER

DER PROVINCIE LIMBURG

WEEKBLAD VERSCHIJNENDE ELKEN ZATERDAG

AANKONDIGINGEN.
Prijs per regel . . . . . fr. 1,00
Tusschen Allerlei en Provincienieuws . . . . . fr. 2,00
KLEINE AANKONDIGINGEN :
Van 1 tot 4 regels . . . . fr. 3,50
Elke regel meer . . . . . fr. 0,75

BUREEL & REDACTIE:
DRUKKERIJ COLLÉE
REGULIERENWAL (Steenderpoort)
— TONGEREN —
Postchek N° 84855. — Telefoon 12.

Ontslag van het Ministerie Theunis

Tijdens de afgeloopen week heeft men erge schokken gevoeld voor het binnenlandsch en buitenlandsch Staatsbeleid.

Op Zaterdag, 16 dezer, vernam de wereld de proclamatie van Hitler waarbij het Duitsche Rijk weigerde zich voortaan nog te schikken naar de bepalingen van het Verdrag van Versailles, deel V, nopens zijn legersterkte.

Op Dinsdag werd de openbare meening in België wakker geschud door de tijding dat het Ministerie Theunis was afgetreden.

DE OORZAKEN VAN HET AFTREDEN.

De tamelijk onverwachte val van de Regering-Theunis, is te wijten aan meer dan één oorzaak. Enkele van de redenen die de ministers tot ontslagname hebben gedwongen heeft de heer Theunis meegedeeld in de verklaring welke hij tijdens de Kamerzitting van 19 dezer heeft gelezen. Al deze redenen kunnen herleid worden tot deze, één : **gebrek aan vertrouwen in de door de Regering gevoerde politiek.** Dit gebrek aan vertrouwen is aan den dag getreden in de pers en in verscheidene organismen die invloed uitoefenen op het openbaar leven. Daarbij kwam dan nog het feit dat een deel van de meerderheidsgroepen afvallig is geworden. Hierbij deelde de eerste-minister vermoedelijk op de liberalen en katholieken die zich min of meer openlijk ten gunste van devaluatie hebben uitgesproken en waarop voor een voortzetting van de totnogtoe gevolgde financieele politiek niet meer mocht gerekend worden door de Regering-Theunis. Tonsetter waren daar nog de onrechtvaardige aanvallen van de oppositie, die in het land een zekere agitatie hebben doen ontstaan en die van aard waren om ook in de toekomst het vertrouwen in het beleid der Regering te ondermijnen.

In zijn opsomming heeft heer Theunis echter een reden verzwegen, en men mag aannemen dat juist deze reden den doorslag heeft gegeven en meer dan de in het Parlement opgesomde oorzaken de ministers heeft aangezet om ontslag te nemen. Deze reden nu is de mislukking van de onderhandelingen te Parijs. Op financieel gebied waren de uitslagen van de besprekingen die door de Belgische ministers met hun Fransche collegas werden gevoerd, bevredigend. De hulp, om den Belgen te verdedigen tegen alle aanvallen werd verkregen. Doch deze hulp kunnen wij, voor de verdediging van den frank, buiten technisch noemen, want ze was niet practisch. **Practische verdediging van den frank werd door de Belgische ministers te Parijs gevraagd op economisch gebied.** De ministers hebben gemeend dat ze, bij het uitblijven van hulp uit Frankrijk, gevoegd bij het mindere vertrouwen waarover de heer Theunis sprak in zijn verklaring, op financieel terrein in geheel andere voorwaarden kwamen te staan dan bij de aanvaarding van de regeerinstaak in November ll. Dientengevolge hebben zij zich teruggetrokken om plaats te maken voor een regeering die kan arbeiden volgens een programma aangepast op de gewijzigde omstandigheden.

* * *

Men ziet uit dit beknopt overzicht dat de feitelijke toestand van ons land is, zooals wij het herhaaldelijk zegden. Ons land is zwak, omdat het niet leven kan zonder uitvoer. Die uitvoer moet ons zoo veel winst verschaffen dat wij jaarlijks het geld hebben om voor negen maanden levensmiddelen in den vreemde te koopen.

Al het goud-geld dat onze Nationale Bank bezit zou anders daarvoor op een enkel jaar uitgeput zijn.

Onze Ministers hebben dus meer vrijheid voor onzen uitvoer aan de Fransche ministers gevraagd. Waarom hebben deze, ondanks hun vriendschapsbetuigingen jegens België niet toegegeven ? CHI LO SA ? Men mag echter gissen, dat de drang van de Fransche geconcurrenceerde nijverheden aan de Fransche ministers te gevaarlijk scheen voor hun eigen ministersportefeuille. Misschien was ook het karakter van Volmachtsministerie dat eigen was aan het Ministerie Theunis een min geschikte hoedanigheid om met het Fransch ministerie te onderhandelen. Immers dit laatste is een nog gansch van het Parlement afhanklijk ministerie. Het volmachtsministerie van M.Theunis helde eenigszins over naar't autocratisch stelsel van Hitler of Mussolini. O, heel weinig slechts ! Maar dit weinigsken in de Fransche parlementaire kringen voldoende zijn om de hulp aan een niet zegens de gewone parlementaire regels opbouwend Belgisch kabinet ongunstig te ontplooien.

Het samenstellen van een ministerie uit de drie parlementaire partijen zou in dit zicht voor België gunstig kunnen zijn.

Oudheidkunde.

WEERAL ROMEINSCHE OUDHEDEN TE TONGEREN UITGEGRAVEN.

— o —

In Cogelstraat. — Zoals wij dit den opmerken, werkte men deze week met verschillende diepen om een doorgang voor een riolbuis te kappen in de cyclopenmuren van Cogelstraat. Gelukkig heeft men, na langes dralen, arbeid, er toe besloten onder den bestaanden muren, op een diepte van 2 m. door te mijnen, anders ware thans dat werk nog niet voltooid. Men ziet het : Ons modern vandalenwerk kan toch niet zoveel zulke muren wegnemen en de opgravende geschichten kunnen er nog deelen van bloothangen in fin men zoals men mag veronderstellen, meer en meer belast wordt op de kennis van het verleden. Bij de laatste werken in de nabijheid van den bewusten muur legde men op meer dan 2 m. diepte een gleuf of helling bloot, die in de richting van het hypocaustum voortliep. Misschien wel de helling die het praefurnium of stookplaats verbindt met den door kolommetjes geschragden hittekelder. Onder den schuins dwarsnoken cyclopenmuur, bevond zich nog een muur van ouderen datum, hetgeen bevestiging brengt voor de bevindingen in ons vorig artikel vermeld nopens den dubbelen vloer, nopens de benutting der delven uit den hittekelder van een hypocaustum van het eerste tijdperk.

Men vestigde ons echter wel : De kolommetjes van den hittekelder die nu nog recht blieven staan onder Cogelstraat, en waarschijnlijk onder de aanpalende eigendommen ook, behoren tot het logge gebouw der de eerste, de herlevingsperiode van Romeinsch Tongeren.

In Beukenbergstraat. — De weerstanden der St-Truidersteenweg, die in 1817 aangelegd werd brachten weinig op, zoals te verwachten was.

Hoe anders was het gesteld in het vorige gedeelte van Beukenbergstraat, dat als het ware een voortzetting is van Cogelstraat in de Noordelijke richting. Er dient echter een voorbehoud gemaakt. Niet de werken onder de bedding van Beukenbergstraat, maar het opgraven voor de fundeering van een gebouw dat door het College laagsgeen uit gedoolte der Beukenbergstraat zal opgericht worden, gaven ons de interessantste inlichtingen. Inderdaad op 2 m. afstand van de Zuidergrens van dit terrein ontmoette de spade het begin van den grooten Romeinschen kiezel van Keulen naar Bavay. Men herinnert zich dat hij ook in Nieuwstraat, ten N. van de Kruisstraat, gevonden werd. Hij loopt dus van daar in rechte lijn naar het zooeven aangeduide punt voort. Zijn breedte was zus meter, en zijn dikte 0.80 m., met de bedding der dikke steenen inbegrepen. In de Beukenbergstraat was echter wel de helft van de baan weggenomen. Meer hetgeen dezer heerbaan dit bewaard bleef, liet ons toe een andere bevinding te doen. Nit op de onbewerkte laag rustten de zware beddingsteenen. Er was onder deze heerbaan reeds een weg gewerkt. Dit is niet wonder, vermits Ambiorix zoals Cesar verhaalt steeds wagens gereed hield om te ontvluchten (B.G., VI, 30). Zulke wagens moesten toch wegen hebben om op te rijden.

Verder Noordwaarts op 6.40 m. van de heerbaan, op een lengte van meer dan 23 m. ontmoette de tranchée, in den eigendom van het College, de overblijfselen van een Romeinsch gebouw, vermengd met moderne muren. Het onderscheid kon echter goed gemaakt worden, ten gevolge van de diepte, de bouwwijze, en de vondsten. Deze gaven ons, verscheidene stukken Romeinsch pottenwerk, om, een mooie potscherf, gestampeld TERTIVS FE(cit). Wij mocken al of die von's ons ook toekwam. Feitelijk is het zoo, maar dank aan een bijzondere gift van het College. Merkwaardig was het weer in de tranchée en in den uitgewoonen grond de gewone sporen van brandverwoesting te ontmoeten. Van een gebouw waarvan de muren boven de aarde in puin waren opgebouwd, vond men de zwarte of rode brikkenaarde door verhitting in den vuurgloed voortgebracht, op een de dloopenden afstand van 10 meter, in **groote hoeveelheid.** De verbrande brikken zien bijzonder schoon af in een laag van 20 cm. dik, gelegen op een diepte van 80 cm. tot 1 m. De vertrekken van de verwoeste woning hadden weer de afmeting van 3.50 m. van den eenen muur tot den anderen, ten minste in de richting die de tranchée ons toeliet te verkennen.

In de tranchée der Beukenbergstraat — die op een paar meter afstand, parallel oploopt, nevens die groeve voor rekening van het College uitgegraven, — was de Romeinsche periode in de ondiepe laag niet zoo goed bewaard, maar daarentegen leverde ze andere interessante gegevens voor de diepere lagen. Doch tot nu toe, laat ze niet verhopen, dat er reden komt om te . . . bevlaggen !

In de Keverstraat. — Men geeft den naam van Keverstraat aan het oud stuk van den oudnn Bilserweg, die den Hasseltschen steenweg in den moderne Kiezersteenweg verbindt. In de middeleeuwen **moest men dezen weg volgen** om aan de Henegouwpoort, — waar ook de Hasseltsche steenweg binnenkwam, — de stad in te treden. Voor voertuigen moest de in- en uitvaart zeer moeilijk zijn, want de helling was zeer steil. Ze werd later voor een gedeelte vergemakkelijkt door de helling van Brockberg te verlengen en door het benedengedeelte van Keverstraat aan te vullen.

Die aanvulling gaf aanleiding tot verplaatsing van een gedeelte der hoogergelegen bovenste grondlaag. Ook is in het bovengedeelte van Keverstraat de aangevulde grondlaag lang zoo dik niet als in het benedengedeelte. In dit laatste werd te bereikt de laag meer dan 3 m. dikte. Bij het oprichten van zekere aanpalende woningen moest men 4 tot 6 meter in den grond dalen om, voor de grondvesten, de vast aarde te bereiken. Maar hier kwamen daarom juist in een zeer vruchtbaar terrein om interessante vondsten te doen. In een op een vijftiental meters lager gelegen terrein van slechts 72 vk. m. vond Ridder Ph. de Schaetzen bijna 200 gestampelde potscherven, schier alle met verschillende pottenbakkers tempel. Een menigte voorwerpen dat de bodem lag zich tot in Keverstraat voortzet, want in het meergegeven benedengedeelte door straat, dat in oppervlakte niet dan 20 vk. meter distanteert, vond men 23 gestampelde potscherven, met merken van even zooveel verschillende pottenbakkers. Deze pottenbakkers waren meest van de twee eerste eeuw. Op een paar slechts kunnen wij de aandacht vestigen, namelijk op de scherf dragende MI VIVAT, aanduiding die een naam of een uitroep : « hij (zij) leve voor mij », kan wezen. Meer interessant is misschien nog de scherf geteekend AVITOS. O. Men ziet ze heeft niet den naam AVITVS, die door pottenbakkers van verschillen tijdperken gedragen werd. Dit naam is wel AVITOS, en een door hem gestampelde potscherf werd ook te Londen gevonden. Het uitzicht der in de Keverstraat ontdekte scherf wijst alszins op een product van Arezzo in Italië, dus uit de eerste periode der Romeinsche bezetting in België.

Wij hoopten tot een volgend nummer de bevindingen der de Tiekenstraat.

G. S.

Onderwijs

1 Vraag door dhr. Léon Matagne, Senator, op 26 Feb. 1935 gesteld :

Mag een wedden-staat, vastgesteld door een overheid, uitsluitend worden toegepast op een zeker aantal beslissingen en niet op de andere ?

Staat het feit dat de leden van eenzelfde categorie professoren van een instelling op ongelijke wijze worden behandeld niet gelijk met een tuchtmaatregel te hannen opzichte ?

Antwoord van dhr. Minister van Openbaar Onderwijs, op 19 Maart 1935 :

Krachtens artikel 19 der koninkwet van 10 Juli 1933 :

« Bepalen de provincies, de gemeenten, de besturen der scholen, opgericht door het privaat initiatief, zelf de schaal der aan hun personeel te verleenen bezoldiging. »

Het initiatief dat door bedoeld artikel aan de inrichtende macht of van het inrichtend comité wordt overgelaten, wordt beperkt door de bepalingen van het koninklijk besluit van 12 December 1933. Krachtens artikel 15 van dit besluit moet het reglement van het personeel bevatten : « Een artikel waarin de tabel is overgenomen der minima- en maximawedden en de perioden dieke verhoogingen voor elk ambt, alsmede de regels van toepassing bepaald bij de inrichtende macht of het inrichtend comité ».

Dezelfde bezoldigingsschaal moet op gansch het personeel toegepast worden.

Ingevolge artikel 16 van het koninklijk besluit van 11 Maart 1933 : « Mag een commissie van bestuur, den betrokkene gehoord en eventueel vergezeld van zijn verdediger, voorstellen :

» 1e . . . . .

» 2e Het weigeren, het verminderen of het uitstellen van de toepassing der loonschaal ;

» . . . . .

» Elke beslissing van dien aard wordt onverwijld aan de openbare overheden of aan het inrichtend comité voorgelegd. Aan het betrokken lid van het personeel wordt er dadelijk kennis van gegeven. Binnen vijftien dagen mag het aan de bevoegde overheid (langs gewonen weg) de aanstelling van een beroepsraad van advies aanvragen en tevens zijn gevolmachtigde aanduiden ».

* * *

Vraag door dhr. Jamar, volksvertegenwoordiger, gesteld op 5 Maart 1935 :

Ik veroorloof mij volgende aangelegenheid ned. ter beantwoording voor te leggen:

Welk is administratief en juridisch de positie van een onderwijzer ?

Behoort deze tot de categorie van gemeentebedienden ?

Antwoord van dhr. Minister van Openbaar Onderwijs, op 19 Maart 1935 :

De onderwijzer, die in een gemeenteschool werkzaam is, is een gemeentebediende, **die bijgevolg van de plaatselijke over-**

heid afhangt, volgens een wettelijke wedde schaal bezoldigd wordt, en, wat betreft de stabiliteit van zijn ambt, de waarborgen genet als voorzien bij artikel 25 der bedwet.

Besparingen !

HAAST U LANGZAAM !

Met verbazing zal men lezen dat de dienst der oorlogsschade nog altijd bestaat en bijna 200 agenten telt die meer dan twee milliard vergoedingen uitvaardigden. Aan de agenten die zulks beweren geven wij het hierna volgend document ter overweging.

Vraag door dhr. Nèves, volksvertegenwoordiger, op 6 Maart 1935 gesteld :

In de Rijksschuldbegrotingen bestaat bij artikel 12, blz 37 :

Directe uitgaven voor de oorlogsschade . . . 4.470.617 frank, voor de dienst van welke 272 beambten, die nog aan het departement.

Wil de minister mij de wedden opgeven van elk der 71 ambtenaren die 1.555.600 frank in die begroot mogen trekken ?

Antwoord van dhr. Minister van Financiën, op 19-3-1935 :

De cijfers, aangetoond door het achtbaar lid, slaan op de begrotingscijfers over het dienstjaar 1934. Zij weerspiegelen dus den budgetaire toestand niet.

De dienst voor vergoeding der oorlogsschade is afgeschaft sedert 10 Feb. 1934.

Op dit datum werd de dienst voor aanzuivering der oorlogsschade aan het personeel en een secretariaat van het departement van financiën, waarvan hij de liquidering vormt.

De uitgaven voor het personeel van den dienst worden over 1935 begroot op 1.068.000 frank voor een getal van 181 ambtenaren, bedienden en beambten (zie bij de bijlage LXV der Kamer).

Van 71 begin 1934 is het aantal bezoldigde gezet op 39 gevallen op 39, met inbegrip van de 4 ambtenaren, die tot de afdeling van het Rekenhof zijn gekomen.

* * *

LANDBOUW.

In antwoord op een vraag van S. van Nieuwenhuyse over de toestand van het jachtbedrijf en de vermindering van geef dhr. Minister van Landbouw het hierna volgend antwoord :

1e Men moet op ongeveer 2.200.000 hectaren de uitgestrektheid schatten waarop de jacht mag uitgeoefend worden.

2e Deze uitgestrektheid wordt verdeeld als volgt :

Veld, 1.536.000 hectaren ;

Bosschen, 540.000 ha. waarvan 98.000 hectaren schanchard) ;

Braakland, 126.000 hectaren (heiden, moerassen, enz.) ;

Vijvers, 1.000 hectaren ;

3e Deel van den Staat . . . ;

Deel der gemeenten, 215.000 ha . . . ;

4e Getal jachtverlofkaarten . . . voor de Zaadgroenten . . . gunningen van vijf dagen . . . afgeleverd van 1 Juli 1933 tot 30 Juni 1934 :

Antwerpen, 1.122 ; Brabant, 2.373 ; West-Vlaanderen, 1.235 ; Oost-Vlaanderen, 1.151 ; Henegouwen, 3.114 ; Luik, 25.500 ; Limburg, 752 ; Luxemburg, 1.507 ; Namen, 2.226.

EEN DROEVIG OVERZICHT IN ONZEN CRISISTIJD

De crisis drogt . . . ze volkskracht te ondermijnen . . . volkeren, die . . . zullen gaat uit den stand . . .

Dit mogen wij niet vergeten, vooral met het oog op het alcoholisme dat . . . meer uitoeven aan alcoholische dranken dan deze naburen en concurrenten. Wij verteren **jaarlijks meer dan 5 milliard** aan alcoholhoudende dranken ; een bedrag . . . die bedraagt :

— **zesmaal de totale werkloozenstand van ons land ;**

— **ruim 2½ maal de uitgaven aan brood.**

WAT BEKOMEN WIJ DAARVOOR ?

1) **Vermindering der volksgezondheid,** meer ziekten en vroegtijdigen dood bij velen: door het bestaande alcoholmisbruik wordt het leven gemiddeld met een tiende verkort.

2) **Lagere verstandelijke ontwikkeling ;** eerst bij onze kinderen, want talrijke onderzoekingen hebben bewezen, dat kinderen die drinken 2 tot 3 maal minder goed leeren dan kinderen die niet drinken ; en omdat aldus de grondslag van ons lager onderwijs gebrekkig is wordt het cultureel leven van het volk blijvend geschaad.

3) **Een groot aantal misdaden :** het alcoholisme is in ons land oorzaak of mede-oorzaak van

[illegible] 50% der doodslagen,
[illegible] der gewelddaden,
60% der aanslagen tegen de openbare zedelijkheid,
75% der jeugdmisdadigheid.

Het wordt hoog tijd dat alle energie te [illegible] maatregelen te treffen die [illegible] het alcoholgebruik [illegible] der [illegible] verminderd worden.

Men [illegible] de taak voor het [illegible] begrijpen.

De Auto-Ongevallen

[illegible] 552 doden en 8.072 gewonden ! Dat [illegible] Dit [illegible] aantal te [illegible]

[illegible] 55% der gewonden,
[illegible] der aanslagen tegen de openbare zedelijkheid,
75% der jeugdmisdadigheid.

Het wordt hoog tijd dat alle energie te [illegible] maatregelen te treffen die [illegible] der [illegible] verminderd worden.

Men [illegible] de taak voor het [illegible] begrijpen.

De Werkloosheid in België

[illegible]

WERKLOOSHEID IN BELGIE

[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]

Vergeleken bij het begin van 't vorige [illegible] verminderd rapids. Is er meer [illegible] of verlies ?

Om zich daarover rekenschap te geven, moet men het getal der [illegible] nazien. Dan stelt men het volgende vast :

In December 1934 [illegible] 1.415.000 dagen verloren ; in Januari van [illegible] jaar was het verlies juist hetzelfde, maar in December 1933, bedroeg 't verlies maar 1.380.000 dagen. In elke veronderstelling is het stijgen zwak, en het is redelijk te besluiten tot eenvoudig statu quo.

Het schijnt daarenboven dat wij meer en meer de werkloosheid der grensarbeiders te dragen hebben die in Frankrijk werken of werkten. Vooral langs dien kant is de toestand verergerd.

Men meldt dat in veel centra's de werkloosheid der grensarbeiders met 25 en zelfs [illegible] vermeerderd is ten minste sedert drie maand. Ware die faktor er niet, de statistieken zouden veel beter zijn.

Vergeleken bij de voorgaande maand, vinden wij eene vermeerdering van 6000 volledige werklozen in de weefnijverheid en 2000 in de steengroeven.

Dat vertegenwoordigt meer dan de twee **derden der totale verergering.**